

Argumentationsanalyse af avisledere

Af Claus Nielsen og Inger Marie Keld, VUC & hf Nordjylland

Introduktion

Argumentationsanalyse er en fast del af det sproglige område både på hf og stx. I argumentationsanalysen skal elever og kursister kunne afkode hvad en given tekst argumenterer for, og hvordan der argumenteres. Der fremsættes holdninger og påstande i en lang række forskellige teksttyper, og det er vigtigt at kunne afkode argumentation generelt i forskellige genrer. Avisers ledere er gode når man skal arbejde med og øve argumentation da en leder pr. definition fremsætter holdning(er) som der argumenteres for. Endvidere er avisledere gode hvis man skal overveje lødighed i en argumentation.

Mål

Målet med forløbet er at arbejde med argumentationsanalyse, og det er vigtigt at komme rundt om en lang række af de måder der argumenteres på. Nogle ledere (og tekster) argumenterer på en klar og saglig måde hvor synspunkt og argumenter træder tydeligt frem. En del andre ledere (og artikler) argumenterer imidlertid på en ikke helt saglig måde. Der bruges f.eks. ordvalgsargumenter, generaliseringer m.m. Det er i arbejdet med argumentation meget vigtigt at kunne afdække dette.

Det er oplagt at inddrage en kommunikationsmodel og i den forbindelse arbejde med afsender-modtagerforhold. Med hensyn til afsender (den pågældende avis) vil det være en ide at undersøge avisens værdigrundlag og se om dette værdigrundlag afspejles i den enkelte leder. Det vil også være en ide at arbejde med kontekst og dermed også med layout. Lederen i en avis befinder sig fysisk på en side der også rummer andet stof, evt. billeder m.m. Hvordan påvirker dette lederen og argumentationen heri?

Forløbets dele

1. Forskellige grupper udvælger en leder fra forskellige aviser og laver en analyse af lederen. Det er vigtigt at afdække lederens hovedsynspunkt og hvordan der argumenteres for synspunktet. Endvidere er det vigtigt at afdække om argumentationen støttes af et bestemt ordvalg og af andet stof på den side lederen befinder sig på (er der f.eks. billeder og/eller tegninger (evt. satiretegninger)?
2. Lederens argumentation skal vurderes. Er det tale om en klar og tydelig argumentation? Er argumentationen saglig? Bruges der 'ufine' metoder?
3. Hvis forskellige aviser har ledere om det samme, vil det være oplagt at sammenligne lederne. Er hovedsynspunkterne ens eller forskellige, og hvordan argumenteres der. Man kan godt komme ud for parallelle synspunkter hvor argumenterne er forskellige. Dette vil kunne give anledning til at man vurderer hvordan der kan argumenteres, og kvaliteten af argumentationen.

Forslag til eksamensopgave til mundtlig eksamen

En sproglig opgave til mundtlig eksamen vil oplagt være at udvælge 2-3 ledere om samme emne fra forskellige aviser, bede eleverne lave en argumentationsanalyse hvor de som minimum skal finde påstand, belæg, præmisser og ordvalgsargumenter. Man kan endvidere bede dem lave en sproglig-stilistisk analyse af lederne. Og endelig kan ledernes måde at argumentere på sammenlignes.

Forslag til litteratur

Birgitte Darger m.fl.: *Begreb om dansk. Litteratur, sprog og medier*, Dansk lærerforeningens Forlag, 2009

Ellen Holmboe: *Kort og godt om at argumentere* for en holdning, Dansk lærerforeningens Forlag, 2006

Bilag

- Lederen "I hoved af røv" fra Ekstra Bladet 28.12.2011
- Argumentationsanalyse af lederen "I hoved og røv" fra Ekstra Bladet 28.12.2011
- Lederen "Bryd et løfte mere, Helle" fra Ekstra Bladet 05.01.2012 til egen analyse

Nyhedsredaktør: Anne Højgaard og Per Mathiesen

**Ekstra
Bladet**
Grundlagt
1904

Side 2

28.12.2011

I HOVED OG RØV

EKSTRA BLADETS aflækning af den massive socialhjælp til de rigeste er et skoleeksempel på, at politik og fornuft sjældent går arm i arm.

SOM DET afsløres i disse dage, sætter det økonomiske fordelings-cirkus nye rekorder: 3,4 mia. kr. trækkes hvert år op af den slunkne statskasse og hældes ned i foret på landets rigeste familier. Det sker i form af bl.a. børnecheck og folkepension.

BØRNECHECKEN er et kapitel helt for sig. Den blev oprindeligt indført med skattereformen i 1987, og i kølvandet på den modtager Danmarks mest velbeslåede fa-

milier nu 800 mio. kr. årligt.

EKSEMPELVIS hæver milliardøren Anders Holch Povlsen fra Bestseller-koncernen for tiden en skattefri børnecheck på årligt ca. 40.000 kr. – et beløb, der næsten matcher, hvad finansminister Bjarne Corydon (S) mod-

tager. Den såkaldte statsminister, Helle Thorning-Schmidt (S), scorer godt 21.000 børnekroner, og landets egentlige leder, Margrethe Vestager (R), godt 31.000. Ved siden af deres minister-lønninger på den pæne side af millionen, forstås.

MAN SKAL være ansat i Ebberød

Bank for at kunne se det rimelige i, at de rigeste danskere skal have i både hoved og røv, mens pengene i forvejen fosser ud af statskassen. Og samtidig med, at f.eks. vores svageste borgere først skal stripes for alt af værdi, før de kan få hjælp.

HELDIGVIS synes flere partier i Folketinget nu indstillede på at gøre op med dette nationaløkonomiske vanvid. Dansk Folkeparti har meldt ud, at børnechecken skal indtægtsreguleres og dermed reelt afskaffes for de rigeste. De radikale og SF viser tegn på bevægelse og vil tage sagen op i forbindelse med den kommende skattereform.

» Det økonomiske fordelings-cirkus sætter nye rekorder

I DEN socialdemokratiske betonbunker sidder toppen handlingslammet. Tidligere mente Helle Thorning, at der kunne skæres i de riges børnecheck. Nu lyder det via hendes spin-doktor, at man skal være 'varson' med at ændre systemet.

DET MA SIGES at være noget nær julens mest himmelråbende udtalelse. Mens vi venter på, at sosserne skal komme til fornuft, kan vi passende citere Joachim B. Olsen (LA) for følgende om socialhjælpen til de rigeste: 'Det er så åndssvagt'.

Læs reportagerne på side 6, 7 og 8

Argumentationsanalyse af Ekstra Bladets leder "I hoved og røv"

Teksten "I hoved og røv" er lederen fra Ekstra Bladet d. 28. december 2011. Lederens hovedpåstand (det man søger tilslutning til fra læserne) er at de rige ikke skal have børnepenge. Dette fremgår ikke klart. Men et stykke nede i lederen hedder det: "HELDIGVIS synes flere partier i Folketinget nu indstillede på at gøre op med dette nationaløkonomiske vanvid." Med ordet "heldigvis" markerer lederen at man går ind for det flere partier nu er indstillede på. Endvidere peger argumentationen og tonen (ordvalgene) i lederen på at man går ind for at afskaffe børnecheck til alle.

Man kan stille argumentationen op som følger:

Hovedpåstand

De rige skal ikke have børnepenge, og ordningen med børnecheck bør laves om.

Argumenter ("fordi")

- fordelingspolitikken gør at rige får penge fra det offentlige
- en milliarder får ca. 40.000 kr. i børnecheck hvert år (eksempel)
- statsministeren og finansministeren får også børnecheck (yderligere eksempel)
- det er ikke rimeligt at de rigeste får penge fra statskassen samtidig med at svage borgere ikke får meget.

Underliggende argument

Ekstra Bladet forsøger at få tilslutning fra læsere (der også er vælgere) og politikere til sin holdning om at ordningen med børnecheck ikke er rimelig, og at den bør laves om. Dette argumenteres der for direkte. Imidlertid rummer lederen også indirekte argumenter. Dette sker især gennem en række ordvalgsargumenter. Disse er markante i lederen og derfor vigtige at kigge nærmere på (de centrale ordvalg er understregede):

- massive socialhjælp
- det økonomiske fordelings-cirkus
- den slunkne statskasse
- hældes ned i foret på landets rigeste familier
- Den såkaldte statsminister, Helle Thorning-Schmidt
- MAN SKAL være ansat i Ebberød Bank
- at de rigeste danskere skal have i både hoved og røv
- vores svageste borgere først skal strippes for alt af værdi
- dette nationaløkonomiske vanvid
- I DEN socialdemokratiske betonbunker
- julens mest himmelråbende udtalelse
- sosserne

Når man kigger ordene og ordvalgene igennem, vil man se at de er af ret forskellig slags. En formulering som "slunkne statskasse" er vel nærmest en slidt metafor og skal sige noget om at staten mangler penge. "Fordelings-cirkus" er en nyopfundet metafor. Kernen i udtrykket er at en række af statens indtægter fordeles til borgere som forskellige ydelser. At kalde dette et cirkus er et stærkt ordvalgsargument. Vi bruger "cirkus" som en fast vending. Vi kan f.eks. sige "det var et værre cirkus at få bytte julegaver". Det betyder så at det var kaos og noget værre rod. Endvidere konnoterer "cirkus" show, illusioner, gøgl o.l.

"Ned i foret" er også en fast vending og konnoterer at nogle får noget på en fordækt måde: "Det røg lige ned i foret på ham". Udtrykket konnoterer også nemme penge. Det vil sige at de rige får nemme/fordækte penge, og når de over i købet "hældes ned", signalerer det sløshed.

Statsminister Helle Thorning-Schmidt kaldes "den såkaldte statsminister". Denne formulering udtrykker afstand og manglende enighed. Når man kalder nogen "den såkaldte", sår man tvivl om ægtheden af personens titel.

Hvorfor man i denne sammenhæng sår tvivl om Thorning-Schmidts statsminister-rolle, er ikke helt klart. Men det er med til at skabe billedet af en regering og en statsminister der er stor usikkerhed om.

Udtrykket "Eggerød bank" er et idiom (en talemåde) om en bankpraksis der ikke er økonomisk rationel (udtrykket stammer fra en dansk film fra 1943). Vi bruger udtrykket i dagligsproget ved f.eks. at sige "det er ren Eggerød bank", og dermed mener vi at noget er økonomisk uansvarligt. Der er imidlertid ingen reel argumentation i udtrykket, det er blot en påstand.

"I både hoved og røv" er et standard-slangudtryk. Det udtrykker at nogen får "det hele", samtidig med at det er et vulgært udtryk, og det er der i denne sammenhæng ikke den store saglighed i. Udtrykket er endvidere overskriften på lederen, og det markerer dermed tonen i hele lederen.

Når de svageste borgere "strippes for alt af værdi", bliver de altså frataget alt sådan at de – i metaforisk forstand – står nøgne tilbage. Modsætningen hertil er de rige for hvem penge "hældes ned i foret". Mon det er i foret på en dyr pelsjakke? Under alle omstændigheder har de rige noget på, mens de fattige står nøgne tilbage. Udtrykket "det nationaløkonomiske vanvid" rummer det kraftfulde ord "vanvid". Hvis man kan stemple noget som "vanvid", behøver man ikke at argumentere videre. Udtrykket er i sig selv så stærkt at det – tilsyneladende – ikke behøver en argumentation.

"Betonbunker" konnoterer noget skjult og utilnærmeligt. Beton er i sig selv hårdt og ubehageligt, og en bunker er pr. definition noget der er gravet ned og dermed skjult. Endvidere kan "betonbunker" konnotere den førerbunker hvor Hitler i de sidste måneder af 2. Verdenskrig sad afskåret fra omverdenen og realiteterne og styrede efter nogle illusioner. Når dette udtryk bruges om socialdemokratiet, er det en stærk skjult påstand om at socialdemokratiet ikke har kontakt med virkeligheden.

Udtrykket "sosserne" lægger sig i nogen grad op ad dette. Det er et slangudtryk for socialdemokraterne. Der ved rummer udtrykket også en vis grad af nedladdenhed.

"Himmelråbende udtalelse" er beslægtet med "vanvid" og har samme virkning.

Som denne gennemgang af ordvalgene i lederen viser, er der mange ord og formuleringer der rummer en skjult argumentation. Nogle af ordene og udtrykkene er ganske stærke og flere er følelsesladede. Der er dermed også brug af appelformen patos. Det vil sige at man appellerer til følelser. Og det er der sjældent meget saglig argumentation i.

Vurdering

Lederens argumenter falder i to grupper. For det første er der den reelle argumentation hvor man opstiller en række argumenter for hovedpåstanden. Disse er reelle i den forstand at man kan tage stilling til dem og evt. komme med modargumenter. Den anden gruppe af argumenter er ordvalgsargumenterne. Dem er der som vist mange af, og de rummer ikke en reel argumentation. Dels er de fyldt med løse påstande, og dels rummer de så meget patos at der appelleres til rene følelsesudbrud: Det er for galt at de bare får i hoved og røv.

I en vurdering af en argumentation kan man spørge til vægt, relevans og hæderlighed. I lederen "I hoved og røv" vægter ordvalgsargumenterne ganske meget, og det får de reelle argumenter til at fylde meget lidt. Endvidere rumme selve argumentationen nogle argumenter hvor man må spørge hvor relevante de er. Er det f.eks. relevant at "Thorning-Schmidt (S), scorer godt 21.000 børnekroner" (i øvrigt er "scorer" også et ordvalgsargument)? Hun vægter vel ikke meget i den samlede samfundsøkonomi, og dybest set er en statsministers løn ikke voldsom når man ser det i relation til arbejdsmængde og pres. Vigtigst er imidlertid at de mange ordvalgsargumenter ikke er hæderlige. De rummer ingen saglige argumenter, flere er stærkt følelsesladede, og der ligger skjult argumentation bag.

Alt i alt betyder det at lederens argumentation ikke er hæderlig. Dette kan man undre sig over da lederen som nævnt også rummer reel argumentation. Argumenterne "fordelingspolitikken gør at rige får penge fra det offentlige" og "det er ikke rimeligt at de rigeste får penge fra statskassen samtidig med at svage borgere ikke får meget" kan man forholde sig til og evt. argumentere imod. De er rationelle og hænger sammen med hovedpåstanden. De forsvinder imidlertid næsten i al den dårlige argumentation, og det svækker den samlede argumentation.

Leder til egen analyse

Herunder er optrykt en anden leder fra Ekstra Bladet – ”Bryd et løfte mere, Helle” fra 5. januar 2012. Denne leder kan analyseres i forlængelse af analysen af lederen ”I hoved og røv”.

Bryd et løfte mere, Helle

20:48, 05. jan 2012 |

114

Kommentarer
[Kommentér artiklen her!](#)

38

Anbefal

0

Tweet

Del på Messenger!

Print ud

Send artikel

MED sine veludviklede evner som løftebryder, har Helle Thorning en oplagt mulighed for at hjælpe landets borgere af med den planlagte betalingsring om København: Drop det. Udskyd ringen og start forfra. Kom nu, Helle. Vi ved, du kan! Gør det, du er bedst til: Rend fra endnu et løfte. Mange vil takke dig denne gang. Den eneste løfte, du har holdt fast i, er dét, folk helst så blive brudt med et brag.

SENEST breder modviljen i omegnskommunerne sig mod at agere gigantisk parkeringszone på villaveje, torve og tvangs-eksproprierede områder i nærheden af S-stationerne. I modsætning til regeringen ser lokalpolitikere konsekvenserne af en betalingsring – uden samtidig udbygning og opgradering af den kollektive trafik – i øjnene. Synet et rædselsfuldt. Hvis for eksempel Hellerup Station skal rumme bare en brøkdel af de biler, der efter planen skal parkere udenfor ringen, taler vi om en kæmpe P-plads midt i bylivet. Beboerne og regeringens egne partifæller protesterer med god grund mod at agere skraldespand for en uigennemtænkt plan.

OG SÅ lader vi endda lige den detalje ligge, at bus- og togkapaciteten overhovedet ikke kan klare den planlagte tilstrømning af kunder. Det understreges jo også så glimrende af, at ingen – selv ikke i S og SF – forestiller sig i deres vildeste fantasi, at pendlerne ligefrem skulle opgive deres biler som delvist transportmiddel til arbejde. At man kunne tage bus eller tog helt hjemmefra. Deraf behovet for p-ørkener i de sagesløse forstæder.

HELLE Thorning har gjort ansats til at trække i land i forgårs – blandt andet efter moderat fysisk pres fra Dansk Metal. Nu kalder hun betalingsringen for 'ikke perfekt'. Andre vil måske nok gå skridtet videre til for eksempel at benævne den makværk eller et spark i tænderne til tusindvis af mennesker, som har brug for at komme ind til byen hver dag – og som byen har brug for.